

Багаторазова реалізація моральних переконань зміцнює і робить їх стійкими, багаторазове ж порушення їх витравлюється, розхитує і може навіть зовсім знищити наявні переконання і виробити переконання протилежного характеру» [6, с. 131].

Ми розглянули тільки малу частку соціальних загроз життєвого простору громадянина нашого суспільства. Отже, психологічна безпека життєвого простору – це стан, вільний від загроз природного, соціального або техногенного характеру, що сприяє задоволенню основних потреб людей у процесі їх життєдіяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 20.02.2018).
2. Горбачова О. В. Психологічні аспекти забезпечення публічної безпеки і порядку Національною поліцією України. *Право і Безпека*. 2017. № 4 (67). С. 181–187. URL: <http://pb.univd.edu.ua/index.php/PB/article/view/38> (дата звернення: 20.02.2018).
3. Варій М. Й. Психологія : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2007. 288 с.
4. Безпека суспільства у регіоні Румунія – Україна – Республіка Молдова: тристоронній підхід / пер. укр. Л. Левандовська. Бухарест ; Кишинів ; Київ, 2008. 132 с. URL: <http://www.gsbs.org.ua/wp-content/uploads/2008.pdf> (дата звернення: 20.02.2018).
5. Мельник В. Безпека особи в системі загальної безпеки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, Соціологія, Філософія*. 2009. Вип. 11. С. 45–49.
6. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество / общ. ред., сост. и предисл. А. Ю. Согомонов ; пер. с англ. М. : Политиздат, 1992. 543 с.

Отримано 01.03.2018

УДК 159.9

Валентина Валеріївна МОСКОВЧЕНКО,

старший викладач кафедри соціології та психології

факультету № 6 (права та масових комунікацій)

Харківського національного університету внутрішніх справ,

кандидат психологічних наук;

<https://orcid.org/0000-0003-1669-7503>

СКЛАДОВІ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ

Розглянуто поняття життєстійкості як основного ресурсу перетворення життєвих подій у нові можливості. Автор пропонує, що життєстійкість пов'язана з формуванням більш ціннісних орієнтацій, відповідних реаліям сьогодення.

Умови, в яких протікає життєдіяльність сучасної людини, часто по праву називають екстремальними і стимулюють розвиток стресу. Це

пов'язано з багатьма факторами та загрозами, у тому числі політичними, етнічними, інформаційними, соціально-економічними, екологічними, природними. У сучасній психології проблема життєвих ситуацій та особливо важких і екстремальних життєвих ситуацій розробляється багатьма авторами, що спираються на такі поняття, як копінг-стратегії, стратегії подолання важкими життєвими ситуаціями, посттравматичний стресовий розлад: це Н.В. Тарабріна, М. Ш. Магомед-Емінов, М. М. Пуховський та ін. [1].

В умовах ламання старих відносин, зміни поведінкових моделей і ціннісних систем зростає актуальність вивчення особистісних якостей, які допомагають людині ефективно справлятися з наростаючою напруженістю і темпом сучасного життя [2]. Старі норми й життєві цінності, що панували раніше у суспільній свідомості, багато в чому не відповідають реаліям сьогоdnішнього дня, але продовжують чинити тиск на особистість.

Актуальність даної проблеми визначається наявністю протиріччя між сучасними соціальними умовами, що виносять особливі вимоги до формування системи ціннісних орієнтацій особистості, і недостатньою вивченістю життєстійкості і механізмів її розвитку, а також слабкою розробленістю конкретних прийомів відповідного цілеспрямованого впливу.

Як відомо, в житті кожної людини постійно присутня безліч проблем. Щодня йому доводиться щось вирішувати, долати труднощі, словом, не здаватися, і все одно домагатися свого. Одні проблеми зникають, проте з'являються нові і якщо людина, успішно долає труднощі, то він може відчувати, що таке успіх. Можуть виникнути ситуації, вирішити які, надзвичайно важко і дуже складно, як би сильно людина цього не хотіла і як би вона до цього не прагнула. Це може бути будь-яке нещастя: смерть близької людини, позбавлення житла, майна, даху над головою, зрада коханої людини, смерть дітей, загалом, все, що здатне позбавити нас надії на світле майбутнє і бажання жити.

С. Мадді. вважає, що ключем до життєстійкості є три базові установки:

1. Залученість – впевненість у тому, що у важких ситуаціях, краще залишатися залученим: бути в курсі подій, в контакті з оточуючими людьми. Протилежністю залученості є відчуженість.

2. Контроль – переконаність у тому, що завжди можливо і завжди ефективніше намагатися вплинути на результат подій. Якщо ж ситуація принципово не піддається ніякому впливу, то людина з високою встановленням контролю візьме ситуацію як є, тобто змінить своє ставлення до неї. Протилежністю контролю є безпорадність.

3. Прийняття ризику – віра в те, що стреси і зміни – це природна частина життя, що будь-яка ситуація – це як мінімум цінний досвід, який

допоможе розвинути себе і поглибити своє розуміння життя. Протилежністю прийняття ризику є відчуття загрози [3].

С. Мадді вважає, що життєздатні люди в будь-яких умовах намагаються будувати відносини на основі взаємодопомоги та взаємопідтримки. Також він стверджував, що для забезпечення життєстійкості необхідний трансформаційний копінг. Іншими словами, потрібно витягти мудрість, урок зі своїх невдач, не здаватися і продовжувати діяти, але діяти осмислено, мудро, розуміючи, що відбувається і до чого це призведе.

Психологія стресу показує, що існує два способи, за допомогою яких психологічні фактори впливають на стресові ситуації. Перший спосіб – це оцінка ситуації. Другий спосіб – це вплив на реакцію людини. Він впливає на поведінку, спосіб подолання стресової ситуації [4].

Стрес виникає через багатьох факторів. Це може бути і вроджена слабкість організму, схильність до захворювань, погляди і переконання людини, зовнішні фактори, вміння індивіда боротися зі складною ситуацією. Вроджена вразливість і зовнішні обставини найчастіше неконтрольовані, але розвиток життєстійкості дозволяє пом'якшити їх наслідки.

Життєстійкість впливає на оцінку ситуації, штовхає нас на активні дії. Більш того, переконання допомагають нам піти на боротьбу з труднощами. Так людина стає менш схильним психосоматичних або хронічним захворюванням, постійні стресові ситуації роблять на організм мінімальний вплив.

У протилежність С. Мадді, ми припускаємо, що коли постає питання про важку неминучість ситуації, яку вже ніяк не можна виправити, змінити, щось зробити, потрібно прийняти до уваги наступні установки:

Смирення – це прийняття ситуації, яку вже ніяк не можна змінити, як би ти не старався. Це зовсім не означає здаватися і відступати перед труднощами та намагатися когось або щось виправдати, подивитися позитивно на те, що не можна назвати позитивним. Це означає зрозуміти, що так треба і перестати намагатися боротися з ситуацією.

Прийняття себе, не дивлячись ні на що – наступний крок. В яких складних непереборних обставин не знаходилася б людина, він просто зобов'язаний вміти прийняти себе, пробачити і перестати звинувачувати; означає полюбити себе і з повагою до себе ставитися. Для цього повинна бути хороша самооцінка.

Пошук натхнення і саме натхнення – це те, що змушує перемикається на улюблену справу, на інших не менш важливих людей, додає сили жити і створювати щось нове. Без натхнення не впоратися з ситуацією. Це творчість, усвідомлення, що ти робиш щось унікальне, важливе і можливо навіть велике, хай і не буде ніким оцінено.

Ці три установки і визначають поняття «пережити». Всі три установки взаємопов'язані між собою і йдуть в строго визначеному порядку. Без них неможливо впоратися ні з однією серйозною проблемою. Смирнення – це не ознака слабкості, і це не мудрість. Воно не дасть забути про рані, воно перетворить її в рубець, шрам, з яким можна буде далі жити, а не існувати.

Список бібліографічних посилань

1. Леонтьев Д. А. Личностное в личности: личностный потенциал как основа самодетерминации. *Ученые записки кафедры общей психологии МГУ им. М. В. Ломоносова*. 2002. Вып. 1. С. 56–65.
2. Маклаков А. Г. Личностный адаптационный потенциал: его мобилизация и прогнозирование в экстремальных условиях. *Психологический журнал*. 2001. Т. 22, № 1. С. 16–24.
3. Khoshaba D., Maddi S. Early Antecedents of Hardiness. *Consulting Psychology Journal*. 1999. Vol. 51, No. 2. Pp. 106–117.
4. Clarke D. E. Vulnerability to stress as a function of age, sex, locus of control, Hardiness and Type A personality. *Social Behavior and Personality*. 1995. Vol. 23, No. 3. Pp. 285–286.

Отримано 27.02.2019

УДК І59.4

Оксана Володимирівна ПЛАТКОВСЬКА,

*доцент кафедри педагогіки та психології
факультету № 3 (підрозділів поліції превентивної діяльності)
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат психологічних наук;*

 <https://orcid.org/0000-0003-0011-9290>

КОНФЛІКТНА ПОВЕДІНКА ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ

Розглядаються внутрішньо-особистісний і міжособистісний конфлікти суб'єктами яких виступають працівники поліції. Відзначено психологічні і моральні передумови попередження конфліктів за участю працівників поліції. Досліджено гендерні особливості агресивності конфліктності правоохоронців. Визначено гендерні особливості стилів поведінки в конфліктних ситуаціях поліцейських.

Конфлікти є постійним супутником суспільного розвитку, супроводжуючи життя людей як невід'ємний його фактор. Конфлікт у правоохоронній діяльності може розглядатися як зіткнення сторін, як мінімум однією з яких виступають правоохоронні органи (його співробітники). Відзначимо, що можливі як внутрішньо-особистісні, міжособистісні конфлікти, конфлікти між особою і групою. Це